

88

G Ł O S
JASNIE WIELMOŻNEGO
STROYNOWSKIEGO
PODKOMORZEGO BUSKIEGO,
POŚŁA WOŁYŃSKIEGO,

*Na Sessyi dnia 1. Października 1790. Roku
Z obroną Suspensy w Sądach dla Osób Seymu-
jących z pewnemi excepcyami.*

M I A N Y.

NAYIASNIEYSZE RZECZYPOSPOLITEY STANY!

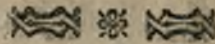
MNiemałem, że przełożenie, które uczyniłem w pierwszym głosie, znajdzie zastanowienie, że Projekt zniesienia Suspens w Sądach dla Osób Seymujących w srzodku decyzji innego Projektu wznowiony, powinien być bydz odsunięty. Mniemałem, że po oznaczonych Seymikach dnia 16tego Listopada dla obrania Posłów i wyznaczonym dla nich dniu 16. Grudnia, do złączenia się z Seymem, skłoni się każdego delikatność, żeby tego Projektu przynajmniej decyzya odłożona była, do ziechania się nowych Posłów na Seym, aby gdy o Suspensach do ich Osób ściągających się ma być stanowiono, iżby byli współnikami takowey ustawy. Pomimo porządek Seymowania, w srzodku innego Projektu, gdy iest żądanie koniecznie decydować Projekt o Suspensach, lubo wtey małej liczbie Osób Seymujących, może nie wiele będę wsparty, iednak niechcę przemilczać tych uwag, które mi każą sądzić o nieprzyzwoitości iego.

A

Dla

XVIII. 2. 480
<http://rcin.org.pl>

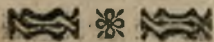

Dla tego, że przez Senatorów i Posłów nawet nie siedzących na Seymie Suspensy źle bywają używane, nie idzie zatem, aby Dobrodziejstwo Prawa dla wszystkich uchylić. W czym źle używane Prawo, zapobiedz złemu użyciu należy, ale dla tego go uchylać nie przystoi.

Niechby w poprawie Prawa tego było obostrzone, że nieprzytomny Senator albo Poseł na Seymie, choćby był na początku Seymu, gdyby go iednak ciągle nie pilnował, aby mu nie wolno było brać Suspensy. Żądając uchylecia Prawa, potrzeba pokazać, że iest szkodliwe. Tu nie słyszałem przyczyny o szkodzie a tego Prawa tylko tę, że Seym terazniejszy długo się przeciągnie, że Obywatele mający Sprawy z Posłami, z przyczyny dawnego Prawa dozwalającej Jm Suspensy, mieiby ich nie mogli, nie iest więc powiedziano, że Suspensy dla Prawodawców szkodliwie dawnemi Prawami są dozwolone, ale że na terazniejszym Seymie, który trwać może długo, niektórzy Obywatele nie mogliby mieć Sprawy z Senatorem albo Posłem. Seym terazniejszy nieodprawiesz się, dla równey potrzeby Rzeczypospolitey, iak były wszystkie Seymy, w czasie których dozwolone były Suspensy Senatorom i Posłom? Jeżeli Senator czyli Poseł iak na tamtych Seymach będzie pilnował swego obowiązku, dla czegoż w usłudze, tak publiczney ma mu być uchylona Suspensa.

Niepróżnie Przodkowie Nasi kilkorakiemi Prawami najmocniej zawarowali Suspensy w Sądach dla Osób Seymy składających, nie było to, iak wielu rozumie, dla czczyey Prerogatywy, ale ta była polityczna przyczyna, żeby Osoba w Seym wchodząca była wolną od wszelkiey podległości, a częstokroć i prześladowania w Sądach. Uważali to przezornie, że Senator albo Poseł na Seymie, powinien zapominać o własnych Interessach, a poświęcać się całkiem na usługę, do której go iego Urząd, Obywatelstwo i miłość Sławy obowiązuię. Jakże Senator albo Poseł, może się oddać tey powinności

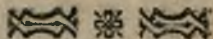

ności zupełnie, jeżeli nie będzie wolny od stawiania w Sądzie, od którego wyroku, zawisła całość tego majątku i honoru? Jak to pogodzić można, aby w jednym czasie pełnił swoy Urząd na Seymie, i bronił Sprawy w Sądzie, w której jest wyzwany? Każdy Obywatel ma nad sobą wielorakie Sądy, Grodzki, Ziemski, Trybunał i inne; ile nad Obywatelom jest Sądów, tyle znaleźć można kanałów dla uczynienia Senatorsa lub Posła podległym na Seymie, gdy on do wszystkich Sądów będzie zapozwany.

Mniejsza ieszcze być może boiaźn, co do Sądów niższych, od których idą appellacye, ale ktoby miał mocny wpływ do Trybunałów, które nikomu z swego postępowania nie sprawują się, w które wprowadzone abusa, wielkiej potrzebują poprawy, twierdzić śmiało mogę, że Trybunały mogąc sobie czynić wiele Osób w Sejm wchodzących podległymi, największy wpływ do Sejmów miećby mogły. Były praktyki, że w Trybunałach, na Jllacye, bez Pozwów, i Wpisów, wypadały Dekreta; Ze nie raz z nieprzyzwoitego Regestru, i cudzego Wpisu, Pozwani odpowiadać przymuszeni byli. Uważcie Najjaśniejsze STANY, czyli kiedy głos wolny, nie cierpiałby na tym.

Ma w sobie Projekt, iż gdzieby wymagała potrzeba przysięgi, aby Sądy w Aktach Warszawskich dla Osob Sejmowych przysięgę oznaczały. Takie Prawo nie we wszystkich Sprawach mogłoby być skutkowane. W Koronie w Sprawach Granicznych zyskujący Granicę, na własney Ziemi z Siedmio Szlachty powinien ją zaprzysięgać; iakże w takiej sprawie, nienapisawszy innego Prawa i sposobu o Granicach, możnaby nakazywać przysięgę w Aktach Warszawskich? Są i inne gatunki Spraw, które koniecznie Osobistości wymagają.

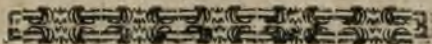
Gdy mówię wogólności za utrzymaniem Suspens dla Osób Sejmujących, przeczyć nie mogę, że jest pewny rodzaj
Spraw

Spraw, w których Suspensy braneby być nie powinny; Na-
przykład Sprawy prostego długu, Wykupna, Dzierzawy, Ex-
pulsyi czyli wybicia gwałtownego z Dóbr i *Potioritatis*. Ta-
kowe Sprawy, iako wypływają, albo z opisów dobrowolnych,
albo wyraźną regułą mają w Prawie przepisaną, i od nich za-
wisło częstokroć bezpieczeństwo publiczne, tak chętnie zgad-
zam się, aby w takowych Sprawach zabronione zostały na
potym Suspensy Prawem.

Ale Sprawy, które mają Nazwisko Juris, gdzie ich roz-
poznanie, nieraz zależy od arbitralności Sędziów, pozwo-
lić nie mogę, aby w nich Suspensy odjęte były. Wielbię ia
w powszechności sprawiedliwość Sędziów, znam takich wie-
lu, iż na Jch doskonałość i Sumnienie ślepotym się spu-
ścił, lecz widziałem i złych Sędziów, których chęć zemsty,
przewodzenia, a czasem podłego zysku, i inne nieprzystoy-
ne temu Urzędowi passye kierowały.

Podaję więc Projekt, o którym wspomniałem, taki *imo*. że
Senator Minister, i Poseł, choćby był przytomny na Sey-
mie, w Sprawach prostego długu, Wykupna, Dzierzawy, Ex-
pulsyi, i *Potioritatis*, Suspensy w żadnym Sądzie brać nie bę-
dzie mógł, winnych zaś Sprawach podług dawnych Praw,
Suspensy zachowują się. *zdo*. W Sprawie żadney Senator, Mi-
nister i Poseł, Suspensy brać nie będzie mógł, tylko zło-
żywszy Attestatum od Marszałka, że aktualnie na Seymie iest
przytomny.

XVIII. 2. 480

